

18 NOV

18 november 1939.

Nordens innsats.

Biskop, dr. Eivind Berggrav:
Nordens innsats.
H. Aschehoug & Co.s forlag,
Oslo.

Da biskop Berggrav i fjor skrev sin elskverdige og forståelsesfulle Nord-Norges-skildring «Spenningsland», fikk boken en helt enestående suksess, med opplag på 60 tusen. Denne lille samlingen av taler Berggrav nå gir ut, får kanskje ikke en tilsvarende lesekrete. **Men den burde få det, og det snarest mulig.** Denne brosjyren innebærer nemlig et vel gjennomtenkt aksjonsprogram, et norsk og nordisk program for fredsinnsats — **straks.**

Enhver som følger med i presse-diskusjonen og drøftingene mann og mann i mellom vil vite, at 2 forskjellige syn her gjør seg gjeldende. De fleste mener at foreløpig kan vi nøytrale lite gjøre for fred og fredslutning. Vi får vente og se tiden an, til våpnene har talt — og avgjort det vesentlige. Andre — til å begynne med en nokså liten krets — har ment, at krigsutbruddet for oss måtte være signalet til intenst arbeid for fred på forsonlighetens og rettens grunnlag. Dette er biskop Berggravs standpunkt, og mon det ikke burde bli hele vårt folks standpunkt? Det er ganske eiendommelig at biskop Berggrav, vår kirkes ledende personlighet — her har inntatt et mer radikalt standpunkt enn våre fleste seorganer. Vi er så altfor forsiktige med ikke å si og mene mer enn stormaktene finner passende. Vi er også nokså forsiktige i denne tida med å stille brysomme krav til Regjeringa og vårt utenriksstyre. Vi blir til slutt redde for å føre en naturlig norsk tale. På den måten kan det vel best forklares, at det ikke er kommet tydeligere til uttrykk, at vi for vår del venter intet godt av krig — vi for vår del ønsker bare en ting, fred snarest mulig, ikke noen diktat-fred, men en fred båret av forsonlighet og respekt for alle nasjoners livsinteresser, både i og utafor Europa og tillike en fred som gir trygghet for overfall. Biskop Berggrav gir

03-02 074

grei beskjed om dette. Og i konsekvens med dette mener han at de stridende parter måtte kunne innbys til et møte under nøytralt presidium uten våpenstillstand. «Innbydelsen måtte ikke være noe forsøk på å «megle» eller gi seg av med å foreslå betingelser. Men den måtte være konkret i visse avgjørende ting. Først måtte det bli nevnt et bestemt sted, en by. La oss si Malmø eller Bergen for å ha noe for øye. Selve dette konkrete navn ville utløse noe i millionene i folket, utløse et håp, en vilje til å la det bli prøvd — en siste gang. Bare den ting at de møttes, møttes nå da det veldige alvor er over dem, — ingen vet hva det kunne føre til.»

— «Innbydelsen måtte være ikke til en fredskonferanse, men til en mandig utveksling av mål, en presisering av krigsmålene og av de gjensidige krav og de gjensidige tilbud om konkrete garantier **innafor mulighetens grenser**».

Det er lett nok i denne tida å kritisere de famlende forsøk. Vi ser jo, at ingen hittil har ført helt fram. Men vi ser også det merkelige at storkrigen ennå ikke er brutt helt ut. Derfor bør en åpen tale og en mandig innsats som biskop Berggravs, hilses ikke bare med varmt bifall, men med stormende tilslutning. Vi vil at Norge nå og uopphørlig til fredsgrunnlaget er der, skal arbeide aktivt for fred, aktivt for et fredsgrunnlag i det internasjonale brorskaps og i forsonlighetens tegn.

Carl Bonnevie.